

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

12961 *Llei orgànica 9/2011, de 27 de juliol, de drets i deures dels membres de les Forces Armades.*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat aquesta Llei orgànica i jo la sanciono.

PREÀMBUL

I

Els drets fonamentals i les llibertats públiques reconeguts en la Constitució, transcorreguts més de trenta anys des de la seva promulgació, estan profundament consolidats en la nostra societat. En aquesta Llei s'actualitza la regulació del seu exercici per part dels membres de les Forces Armades, tenint en compte la condició de servidors públics sotmesos a disciplina militar, per adequar-la a aquesta realitat social i al que preveu la Llei orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la defensa nacional.

Són especialment rellevants en la matèria les referències que conté la Constitució i les incloses en les lleis orgàniques per les quals es desplega, així com la jurisprudència emanada del Tribunal Constitucional. També és necessari considerar determinats articles, encara vigents, de la Llei 85/1978, de 28 de desembre, de Reials ordenances per a les Forces Armades.

Des d'aleshores, els exèrcits han evolucionat en un procés constant de profunda transformació i modernització i han assolit amb èxit l'objectiu de la plena professionalització. Amb aquesta Llei es dona continuïtat a aquest procés per actualitzar l'ordenament legislatiu en la matèria.

Els membres de les Forces Armades gaudeixen dels drets fonamentals i les llibertats públiques que són aplicables de manera general a tots els ciutadans i les limitacions per exercir-los han de ser proporcionades i respectuoses amb el seu contingut essencial. S'han d'establir amb l'objectiu que les Forces Armades, a més de mantenir les seves característiques de disciplina, jerarquia i unitat i el principi de neutralitat, estiguin en condicions de respondre a les exigències en l'àmbit de la seguretat i la defensa nacional.

Respecte als deures, que caracteritzen la condició militar, són essencials el de defensar Espanya, el de complir les missions assignades en la Constitució i en la Llei orgànica de la defensa nacional i el d'actuar conforme a les regles de comportament del militar que es basen en valors tradicionals de la milícia i s'adapten a la realitat de la societat espanyola i a la seva integració en l'escenari internacional.

En funció dels criteris anteriors, amb aquesta Llei es completa l'estatut dels membres de les Forces Armades, sustentat en l'equilibri adequat entre l'exercici de drets i l'assumpció de deures, per fer possible el compliment de les missions de les Forces Armades i l'aplicació del principi d'eficàcia predicable de tota administració pública, al qual es refereix l'article 103.1 de la Constitució, que té consideració especial en el cas del militar que és dipositari de la força i ha d'estar capacitat i preparat per, davant de les ordres del Govern, usar-la adequadament.

Amb tot això es dona compliment al mandat de la disposició final tercera de la Llei orgànica de la defensa nacional, segons les previsions que conté l'apartat IX del preàmbul de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar.

II

Les novetats més rellevants són la regulació del dret d'associació, la creació del Consell de Personal de les Forces Armades i la de l'Observatori de la Vida Militar.

Amb la primera es produeix un avanç qualitatiu important quan es regula l'exercici d'aquest dret fonamental en l'àmbit professional, una de les vies per propiciar la participació i col·laboració dels membres de les Forces Armades en la configuració del seu règim de personal.

Els militars poden constituir associacions i formar-ne part, d'acord amb la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació. La remissió que efectuava a les Reials ordenances per a les Forces Armades, aprovades per la Llei 85/1978, de 28 de desembre, és substituïda per aquesta Llei orgànica en la qual s'estableixen les especialitats del dret d'associació amb fins professionals que es fonamenta en els articles 8, 22 i 28 de la Constitució, amb la interpretació que deriva de la Sentència del Tribunal Constitucional 219/2001, de 31 d'octubre.

En aquest sentit, es regulen les associacions professionals integrades per membres de les Forces Armades per a la defensa i promoció dels seus interessos professionals, econòmics i socials, es fixen les normes relatives a la seva constitució i el règim jurídic i es crea un registre específic per a aquestes associacions al Ministeri de Defensa.

Les associacions poden realitzar propostes i adreçar sol·licituds i suggeriments, així com rebre informació sobre els assumptes que afavoreixin la consecució dels seus fins estatutaris. Seguint el criteri jurisprudencial esmentat, aquestes formes de participació no poden emparar procediments o actituds de naturalesa sindical com ara la negociació col·lectiva, les mesures de conflicte col·lectiu o l'exercici del dret de vaga.

Les que tinguin un percentatge determinat d'afiliats participen en el Consell de Personal de les Forces Armades i poden contribuir, per mitjà d'informes o consultes, en el procés d'elaboració de projectes normatius que afectin el règim de personal.

Amb aquest Consell s'estableixen i formalitzen les relacions entre el Ministeri de Defensa i les associacions professionals de membres de les Forces Armades i es posen en marxa mecanismes d'informació, consulta i proposta sobre el règim del personal militar. Es pretén que aquesta via sigui un complement adequat de la representació institucional que s'exerceix a través de la cadena de comandament militar i dels mitjans que preveu aquesta Llei perquè els membres de les Forces Armades presentin iniciatives i queixes en l'àmbit intern.

Aquesta Llei estableix els criteris substantius sobre el funcionament del Consell de Personal, la seva composició bàsica, funcions, règim de treball i vies perquè les associacions presentin les propostes.

En compliment de la disposició final tercera de la Llei orgànica de la defensa nacional es crea l'Observatori de la Vida Militar, que es configura com un òrgan col·legiat, assessor i consultiu, que té les funcions d'analitzar les qüestions que incideixin en l'exercici dels drets fonamentals i llibertats públiques dels membres de les Forces Armades i fomentar les actuacions que coadjuvin en la millor regulació de la condició militar.

L'Observatori està compost per un nombre reduït de personalitats de prestigi reconegut en els àmbits de la defensa, en el de recursos humans o en el de drets fonamentals i llibertats públiques, el nomenament de les quals correspon al Congrés dels Diputats i al Senat.

Tot això li ha permetre convertir-se en un òrgan bàsic en l'anàlisi de la condició militar i garant de l'equilibri entre deures i drets perquè les Forces Armades estiguin en condicions de complir adequadament les seves missions, al servei d'Espanya i de la pau i seguretat internacionals.

Les seves anàlisis i estudis han de tenir caràcter general i, per tant, no és un òrgan competent per tramitar o resoldre queixes de caràcter individual. No obstant això, pot rebre iniciatives sobre casos concrets, perquè, amb l'examen de les queixes i les recomanacions corresponents, es puguin propiciar solucions aplicables de manera general per als membres de les Forces Armades.

III

Aquesta Llei orgànica s'estructura en sis títols, amb 56 articles. El preliminar inclou, a més de les disposicions sobre l'objecte i àmbit d'aplicació, una sèrie d'articles que constitueixen preceptes essencials tant per a la regulació dels drets com per a la determinació de les obligacions del militar, com són el deure d'acatament de la Constitució, el principi d'igualtat, les regles de comportament del militar i el deure de neutralitat política i sindical.

En aplicació de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, i de la Llei de la carrera militar, el criteri de gènere en la regulació de l'exercici dels drets i llibertats, l'efectivitat de la igualtat entre les dones i els homes militars i l'eliminació de qualsevol discriminació per raó de sexe o gènere són principis transversals en aquesta Llei.

Les regles de comportament del militar apareixen definides a l'article 4 de la Llei de la carrera militar i el seu desplegament reglamentari el contenen les Reials ordenances per a les Forces Armades, aprovades pel Reial decret 96/2009, de 6 de febrer. En aquesta Llei orgànica es reproduïx la redacció del dit precepte amb dues novetats importants.

La primera, que ja figura en les Reials ordenances esmentades, consisteix en la incorporació en la regla setena de l'article 6.1 d'aquesta Llei orgànica del principi essencial d'unitat, indispensable, juntament amb els de jerarquia i disciplina, per tal d'aconseguir l'eficàcia màxima en l'acció de les Forces Armades.

La segona, que es materialitza en la regla quarta del mateix article 6.1, és una referència explícita als diferents escenaris de crisi, conflicte o guerra on el militar pot dur a terme les seves cometes i pot haver d'afrontar situacions de combat.

El títol I regula l'exercici per part dels militars dels drets fonamentals i llibertats públiques que requereixen tractament específic, concretament la llibertat personal, el dret a la intimitat, la llibertat de desplaçament, la d'expressió, el dret de reunió, el d'associació, el de sufragi i el de petició. El títol es tanca amb el dret del militar d'adreçar-se al Defensor del Poble.

En l'àmbit de les Forces Armades, s'ha de respectar i protegir el dret a la llibertat religiosa, que s'ha d'exercir d'acord amb la Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol, sense perjudici de l'assistència religiosa que ha de garantir el Govern de conformitat amb el que preveu la disposició addicional vuitena de la Llei de la carrera militar.

El títol II sistematitza els drets i deures de caràcter professional i els drets de protecció social, enllaçant amb la legislació vigent sobre personal militar i règim especial de seguretat social de les Forces Armades. El seu primer capítol es refereix a aquest tipus de drets i deures i el segon fa un tractament específic i diferenciat del suport al personal, que es configura com un sistema integrat d'atenció als drets i les necessitats de benestar social dels membres de les Forces Armades.

El títol III es dedica a l'associacionisme professional, i el capítol primer regula el règim jurídic de les associacions d'aquest caràcter integrades pels membres de les Forces Armades. La configuració del nou Consell de Personal, via especial de participació de les associacions professionals, s'inclou en un segon capítol.

El títol IV estableix el règim de drets fonamentals i llibertats públiques dels reservistes, ciutadans que ateses les seves peculiaritats específiques necessiten tractament diferenciat, ja que només han de tenir condició militar quan es trobin activats i, en conseqüència, incorporats a les Forces Armades.

El títol V regula l'Observatori de la Vida Militar. A través dels seus quatre articles es determina l'objecte i naturalesa d'aquest òrgan, les seves funcions, composició i funcionament.

Als efectes d'aquesta Llei, el terme «unitat», en l'accepció d'entitat orgànica, pot fer referència tant a una unitat militar o vaixell i, si s'escau, centre o organisme, com a una base, aquarterament o establiment.

IV

La part final de la Llei inclou dues disposicions addicionals, una de transitòria, una de derogatòria i quinze de finals.

La disposició addicional primera es refereix a l'afiliació de militars retirats a associacions professionals i a altre tipus d'associacions a què poden pertànyer. També es regula la presència en les reunions del Consell de Personal de les Forces Armades de les associacions més representatives de militars retirats i discapacitats.

En la segona se suprimeixen els antics consells assessors de personal, substituïts per les vies de participació que estableix aquesta Llei.

Per mitjà de la disposició transitòria única i mentre no s'actualitzi la normativa sobre el règim de drets i deures del personal del Centre Nacional d'Intel·ligència, es regula que les mencions que s'hi efectuen a determinats articles de les Reials ordenances per a les Forces Armades, aprovades per la Llei 85/1978, de 28 de desembre, s'han d'entendre referides als preceptes corresponents d'aquesta Llei orgànica.

Diverses disposicions finals es dediquen a adaptar al que preveu aquesta Llei orgànica les normes que, en desplegament de la Constitució, regulen amb caràcter general l'exercici dels drets fonamentals i les llibertats públiques.

La disposició final cinquena, com a conseqüència de la inclusió en aquesta Llei orgànica de les regles essencials de comportament del militar, fa una nova redacció de l'article 4.1 de la Llei de la carrera militar. També es modifica la disposició addicional sisena per possibilitar que els metges militars es formin, mitjançant els convenis oportuns de col·laboració amb universitats, en l'estructura d'ensenyament de les Forces Armades. Per mitjà de la disposició final sisena es modifica l'article 15 de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria, per afavorir la progressió professional a les diferents escales i, en concret, la promoció interna d'aquest personal a les escales de suboficials, i amb la disposició final setena s'afegeix una nova disposició addicional a la Llei 26/1999, de 9 de juliol, de mesures de suport a la mobilitat geogràfica dels membres de les Forces Armades.

La disposició final vuitena es correspon amb el mandat derivat de la proposició no de llei aprovada per la Comissió de Defensa del Congrés dels Diputats en la sessió del dia 1 d'abril de 2009, en el sentit de realitzar una revisió en profunditat de la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades. Aquesta revisió ha d'incorporar els canvis necessaris per adaptar-la a aquesta Llei orgànica.

Les disposicions finals novena i desena estableixen terminis per a la constitució del Registre d'associacions professionals de membres de les Forces Armades i per a la posada en marxa del nou Consell.

A l'Observatori de la Vida Militar, en la disposició final onzena, se li assigna la tasca d'efectuar anàlisis sobre els aspectes fonamentals de la Llei, basats en l'experiència que s'adquireixi en aplicar-la, així com sobre els elements que configuren la carrera militar.

Les últimes disposicions tracten de l'actualització del règim transitori de la Llei de la carrera militar, del fonament constitucional d'aquesta Llei, del caràcter de llei ordinària de diversos articles i disposicions, així com de la data d'entrada en vigor.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

1. Aquesta Llei orgànica regula l'exercici per part dels membres de les Forces Armades dels drets fonamentals i les llibertats públiques que estableix la Constitució, amb les peculiaritats derivades del seu estatut i condició de militar i de les exigències de la seguretat i defensa nacional. També inclou els seus drets i deures de caràcter professional i els drets de protecció social.

2. Així mateix, crea l'Observatori de la Vida Militar.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. Els destinataris d'aquesta Llei són tots els membres de les Forces Armades que adquireixen la condició militar segons el que estableix la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar. En conseqüència, s'aplica als membres professionals de les Forces

Armades, llevat que estiguin en situacions administratives en les quals tinguin suspesa la condició de militar, i als alumnes de l'ensenyament militar de formació.

2. Als reservistes i als aspirants a aquesta condició els és aplicable quan es trobin incorporats a les Forces Armades en els termes que especifica el títol IV.

Article 3. *Titularitat i exercici dels drets.*

Els membres de les Forces Armades són titulars dels drets fonamentals i les llibertats públiques reconeguts en la Constitució, sense altres límits en el seu exercici que els que estableixen la Constitució mateixa, les disposicions que la despleguen, aquesta Llei orgànica i les lleis orgàniques penals i disciplinàries militars.

Article 4. *Principi d'igualtat.*

1. En les Forces Armades no hi pot haver cap discriminació per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere, sexe, orientació sexual, religió o conviccions, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

2. Les autoritats competents han de promoure les mesures necessàries per garantir que, en l'àmbit de les Forces Armades, la igualtat entre l'home i la dona sigui real i efectiva impedit qualsevol situació de discriminació, especialment en l'accés, la prestació del servei, la formació i la carrera militar.

Article 5. *Deures de caràcter general.*

El militar ha de complir i fer complir la Constitució com a norma fonamental de l'Estat i ha de complir les obligacions militars derivades de les missions que estableixen la Constitució i la Llei orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la defensa nacional, amb subjecció a les regles de comportament que defineix aquesta Llei.

Article 6. *Regles de comportament del militar.*

1. Les regles essencials que defineixen el comportament del militar són les següents:

Primera.

La disposició permanent per defensar Espanya, fins i tot donant la vida quan sigui necessari, constitueix el seu deure primer i més fonamental, que ha de tenir l'expressió diària en el compliment més exacte dels preceptes que contenen la Constitució, la Llei orgànica de la defensa nacional i aquesta Llei.

Segona.

Quan actui en missions per contribuir militarment al manteniment de la pau, estabilitat i seguretat i prestació de suport a l'ajuda humanitària, ho ha de fer com a instrument de la Nació espanyola al servei d'aquests fins, en col·laboració estreta amb exèrcits de països aliats i en el marc de les organitzacions internacionals de les quals Espanya formi part.

Tercera.

Ha de posar tot el seu afany a preservar la seguretat i el benestar dels ciutadans durant l'actuació de les Forces Armades en supòsits de greu risc, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques.

Quarta.

Ha d'estar preparat per afrontar, amb valor, abnegació i esperit de servei, situacions de combat, siguin quines siguin les missions de les Forces Armades i els escenaris de crisi, conflicte o guerra on dugui a terme les seves cometes i exerceixi les seves funcions.

Cinquena.

Ha d'ajustar la seva conducta al respecte de les persones, al bé comú i al dret internacional aplicable en conflictes armats. La dignitat i els drets inviolables de la persona són valors que té l'obligació de respectar i que té dret a exigir. En cap cas els militars han d'estar sotmesos, ni hi han de sotmetre altres, a mesures que suposin menyscabament de la dignitat personal o limitació indeguda dels seus drets.

Sisena.

En la utilització legítima de la força, n'ha de fer un ús gradual i proporcionat, d'acord amb les regles d'enfrontament establertes per a les operacions en les quals participi.

Setena.

Ha d'adequar el seu comportament professional, en compliment de les seves obligacions militars, a les característiques de les Forces Armades de disciplina, jerarquia i unitat, indispensables per aconseguir l'eficàcia màxima en la seva acció.

Vuitena.

La disciplina, factor de cohesió que obliga a manar amb responsabilitat i a obeir el que és manat, s'ha de practicar i exigir en les Forces Armades com a norma d'actuació. Té l'expressió col·lectiva en l'acatament a la Constitució i la manifestació individual en el compliment de les ordres rebudes.

Novena.

Ha de dur a terme les seves cometes amb respecte estricte de l'ordre jeràrquic militar en l'estructura orgànica i operativa de les Forces Armades, que defineix la situació relativa entre els seus membres en tot el que concerneix a comandament, subordinació i responsabilitat.

Desena.

La responsabilitat en l'exercici del comandament militar no és renunciable ni pot ser compartida. Els que exerceixin comandament han d'intentar inculcar una disciplina basada en el convenciment. Tot càrrec de comandament té el deure d'exigir obediència als seus subordinats i el dret que es respecti la seva autoritat, però no pot ordenar actes contraris a les lleis o que constitueixin un delictes.

Onzena.

Ha d'obeir les ordres que, conforme a dret, són els mandats relatius al servei que un militar dóna a un subordinat, en forma adequada i dins de les atribucions que li corresponguin, perquè porti a terme una actuació concreta o l'ometi. També ha d'atendre els requeriments que rebí d'un militar d'ocupació superior referents a les disposicions i normes generals d'ordre i comportament.

Dotzena.

Si les ordres comporten l'execució d'actes constitutius de delictes, en particular contra la Constitució i contra les persones i els béns protegits en cas de conflicte armat, el militar no està obligat a obeir-les i ho ha de comunicar al cap superior immediat de qui va donar l'ordre pel conducte més ràpid i eficaç. En tot cas ha d'assumir la greu responsabilitat de la seva acció o omissió.

Tretzena.

Qui exerceixi comandament ha de reafirmar el seu lideratge procurant aconseguir el suport i la cooperació dels seus subordinats pel prestigi adquirit amb el seu exemple, preparació i capacitat de decisió.

Catorzena.

S'ha de comportar en tot moment amb lleialtat i companyonia, com a expressió de la voluntat d'assumir solidàriament amb els altres membres de les Forces Armades el compliment de les seves missions, i contribuir d'aquesta manera a la unitat de les Forces Armades.

Quinzena.

S'ha de preparar per tal d'assolir el nivell més alt de competència professional, especialment en els àmbits operatiu, tècnic i de gestió de recursos, i per desenvolupar la capacitat d'adaptar-se a diferents missions i escenaris.

Setzena.

En l'exercici de les seves funcions, impulsat pel sentiment de l'honor inspirat en les regles que defineix aquest article, ha de complir amb exactitud els seus deures i obligacions.

2. Les Reials ordenances per a les Forces Armades han de desplegar reglamentàriament les regles de comportament del militar, d'acord amb el que preveuen la Llei orgànica de la defensa nacional i aquesta Llei i han de recollir, amb les adaptacions degudes, el codi de conducta dels empleats públics.

3. L'Estat ha de proporcionar les vies, mitjans, accions i mesures que permetin al militar l'exercici dels drets i el compliment de les regles de comportament que defineix aquesta Llei. Ha de vetllar especialment per tot el que està relacionat amb la preparació i competència professional i l'assignació de mitjans per al compliment de les missions encomanades.

Article 7. Neutralitat política i sindical.

1. El militar està sotmès al deure de neutralitat política. No pot fundar partits polítics ni afiliar-s'hi i ha de mantenir una neutralitat pública estricta en relació amb l'actuació dels partits polítics.

2. El militar no pot exercir el dret de sindicació i, en conseqüència, no pot fundar sindicats ni afiliar-s'hi ni realitzar activitats sindicals. Tampoc n'ha de permetre l'exercici en l'àmbit de les Forces Armades, llevat de les que per al personal civil preveuen la Llei orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical, i la resta de legislació aplicable. En tot cas ha de mantenir la seva neutralitat en relació amb l'actuació dels sindicats.

Els membres de les Forces Armades no poden recórrer als mitjans propis de l'acció sindical, entesa com a negociació col·lectiva, adopció de mesures de conflicte col·lectiu i exercici del dret de vaga. Tampoc poden realitzar accions substitutives o similars a aquest dret, ni altres de concertades amb la finalitat d'alterar el funcionament normal de les unitats de les Forces Armades.

TÍTOL I

De l'exercici dels drets fonamentals i les llibertats públiques

Article 8. Llibertat personal.

Els membres de les Forces Armades només poden ser privats de la seva llibertat en els casos que preveuen les lleis i de la manera en què les lleis disposin.

Article 9. *Llibertat religiosa.*

El militar té dret a la llibertat religiosa que s'ha de protegir i respectar d'acord amb la Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol.

Article 10. *Dret a la intimitat i dignitat personal.*

1. El militar té dret a la intimitat personal. En l'exercici i la salvaguarda d'aquest dret s'han de tenir en compte les circumstàncies en què les operacions tinguin lloc.

També té dret al secret de les comunicacions i a la inviolabilitat del domicili, inclòs l'ubicat dins d'unitats, en els termes que estableixen la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic.

S'ha de respectar la dignitat personal i en el treball de tot militar, especialment davant de l'assetjament, tant sexual i per raó de sexe com professional.

2. Les revistes i inspeccions han de respectar en tot cas els drets que conté l'apartat anterior.

Com a norma general, el registre personal dels militars, dels seus armariets, efectes i pertinences que estiguin a la unitat requereix el consentiment de l'afectat o resolució judicial. No obstant això, quan hi hagi indicis de la comissió d'un fet delictiu o per raons fundades de salut pública o de seguretat, el cap de la unitat pot autoritzar aquests registres de manera proporcionada i expressament motivada. Aquests registres s'han de realitzar amb l'assistència de l'interessat i en presència d'almenys dos testimonis o només d'aquests, si l'interessat a qui s'hagi notificat degudament no hi assisteix.

3. Les dades relatives als membres de les Forces Armades estan subjectes a la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal. A aquest efecte, els poders públics han de portar a terme les accions necessàries per a l'efectivitat plena d'aquest dret fonamental, especialment quan concorrin circumstàncies que puguin incidir en la seguretat dels militars.

Article 11. *Llibertat de desplaçament i circulació.*

1. El militar es pot desplaçar lliurement pel territori nacional sense perjudici de les limitacions derivades de les exigències del deure de disponibilitat permanent a què es refereix l'article 22.

2. En els desplaçaments a l'estranger s'han d'aplicar els mateixos criteris que als que es realitzin al territori nacional. En funció de la situació internacional i en operacions militars a l'exterior, és preceptiva una autorització prèvia de conformitat amb el que estableixi per ordre el ministre de Defensa.

Article 12. *Llibertat d'expressió i d'informació.*

1. El militar té dret a la llibertat d'expressió i a comunicar i rebre lliurement informació en els termes que estableix la Constitució, sense altres límits que els derivats de la salvaguarda de la seguretat i defensa nacional, el deure de reserva i el respecte a la dignitat de les persones i de les institucions i poders públics.

2. En compliment del deure de neutralitat política i sindical, el militar no es pot pronunciar públicament ni efectuar propaganda a favor o en contra dels partits polítics, associacions polítiques, sindicats, candidats a eleccions per a càrrecs públics, referèndums, consultes polítiques o programes o opcions polítiques.

3. En els assumptes estrictament relacionats amb el servei en les Forces Armades, els militars en l'exercici de la llibertat d'expressió estan subjectes als límits derivats de la disciplina.

Article 13. *Dret de reunió i manifestació.*

1. El militar pot exercir el dret de reunió, d'acord amb el que preveu la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió, però no pot organitzar reunions o manifestacions de caràcter polític o sindical ni hi pot participar activament.

Vestint l'uniforme o fent ús de la seva condició militar, no pot organitzar en llocs de trànsit públic manifestacions o reunions de caràcter polític, sindical o reivindicatiu, ni hi pot participar ni assistir.

2. Les reunions que se celebrin en les unitats han d'estar prèviament i expressament autoritzades pel seu cap, que les pot denegar motivadament ponderant la salvaguarda de la disciplina i les necessitats del servei.

Article 14. *Dret d'associació.*

1. Els militars tenen dret a crear associacions i associar-se lliurement per a la consecució de fins lícits, d'acord amb el que preveu la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació.

2. L'exercici d'aquest dret quan tingui com a finalitat la defensa dels seus interessos professionals i els drets que estableix aquesta Llei orgànica, s'ha d'ajustar al que disposa el títol III, capítol I.

3. Les associacions de membres de les Forces Armades no poden portar a terme activitats polítiques ni sindicals, ni vincular-se amb partits polítics o sindicats.

Article 15. *Dret de sufragi.*

1. Els membres de les Forces Armades tenen dret de sufragi actiu; el poden exercir de conformitat amb el que estableix la legislació sobre règim electoral general. Les autoritats competents i els càrrecs de comandament militars han d'establir els procediments i mitjans necessaris per facilitar el vot dels militars que es trobin en qualsevol destí i missió, en especial fora del territori nacional o quan estiguin de servei o guàrdia coincidint amb jornades electorals.

2. Els militars es troben incursos entre les causes de inelegibilitat que impedeixen l'exercici del dret de sufragi passiu. Per exercir aquest dret han de sol·licitar el pas a la situació administrativa que preveu, a aquests efectes, la Llei de la carrera militar.

Article 16. *Dret de petició.*

El militar pot exercir el dret de petició només individualment, en els supòsits i amb les formalitats que assenyalava la Llei orgànica 4/2001, de 12 de novembre, reguladora del dret de petició. No són objecte d'aquest dret les sol·licituds, queixes o suggeriments per a la satisfacció dels quals l'ordenament jurídic estableixi un procediment específic diferent del que determina la dita Llei orgànica. L'article 28 estableix i regula les vies per a la presentació d'iniciatives i queixes en l'àmbit de les Forces Armades.

Article 17. *Defensor del Poble.*

El militar es pot adreçar individualment i directament al Defensor del Poble, d'acord amb el que preveu la Llei orgànica 3/1981, de 6 d'abril, del Defensor del Poble.

TÍTOL II

Dels drets i deures de caràcter professional i social

CAPÍTOL I

Dels drets i deures de caràcter professional

Article 18. *Carrera militar.*

Els membres de les Forces Armades tenen dret al desenvolupament de la seva carrera militar, amb la combinació de preparació i experiència professional, pel que fa al règim d'ascensos, destins i altres elements que la configuren, d'acord amb les expectatives de progrés professional i sota els principis d'igualtat, mèrit i capacitat, de conformitat amb els criteris que estableix la Llei de la carrera militar.

Article 19. *Formació i perfeccionament.*

Els militars tenen el dret i, si s'escau, el deure de participar en les activitats que es duiguin a terme en l'àmbit de l'ensenyament en les Forces Armades, tant en la de formació com en la de perfeccionament i d'alts estudis de la defensa nacional, requerides per a l'exercici professional adequat en els diferents cossos i escales, als quals s'ha d'accedir amb les titulacions i els altres requisits legalment establerts. La selecció per cursar aquestes activitats i les que facilitin la promoció professional s'ha d'efectuar d'acord amb criteris objectius i atenent els principis que regeixen la carrera militar.

Article 20. *Informació, comeses i altres drets.*

1. Qui ingressi en les Forces Armades ha de ser informat del règim jurídic aplicable als seus membres, en particular dels deures i compromisos que assumeix, així com dels drets reconeguts en l'ordenament jurídic.

2. En incorporar-se al seu destí, els militars han de ser informats pels seus caps dels fins, l'organització i el funcionament de la unitat, amb els condicionaments que exigeixin les característiques dels diferents plans i operacions, així com de les funcions, els deures i les responsabilitats que els incumbeixen.

3. El militar, per al compliment dels seus deures, té dret a l'exercici efectiu de les comeses o funcions pròpies de la seva condició i a participar en la consecució dels objectius de la unitat on presti els seus serveis.

4. Al militar a qui se li reconegui una incapacitat que comporti una limitació per ocupar determinats destins, se li ha de garantir el principi d'igualtat de tracte als destins als quals pugui accedir.

5. La seguretat dels membres de les Forces Armades ha de ser objecte de protecció especial, per raó dels riscos específics als quals estan exposats. A aquest efecte, els poders públics han de portar a terme les accions necessàries per a l'efectivitat plena d'aquest dret.

Article 21. *Deure de reserva.*

1. El militar està sotmès a la legislació general sobre secrets oficials i matèries classificades.

2. Ha de mantenir la deguda discreció sobre fets o dades no classificats relatius al servei dels quals hagi tingut coneixement pel seu càrrec o funció, sense que els pugui difondre per cap mitjà ni fer ús de la informació obtinguda per a benefici propi o de tercers o en perjudici de l'interès públic, especialment de les Forces Armades.

Article 22. *Disponibilitat, horaris, permisos i llicències.*

1. Els militars han d'estar en disponibilitat permanent per al servei. Les exigències d'aquesta disponibilitat s'han d'adaptar a les característiques pròpies del destí i a les circumstàncies de la situació.

2. La jornada de treball dels militars ha de ser, amb caràcter general, la del personal al servei de l'Administració General de l'Estat. El règim d'horari s'ha d'adaptar a les necessitats operatives i a les derivades del funcionament de les unitats i de la prestació de guàrdies i serveis, prenent en consideració la disponibilitat permanent a la qual fa referència l'apartat anterior, així com les normes i els criteris relatius a la conciliació de la vida professional, personal i familiar a què es refereix la Llei de la carrera militar.

3. Els militars tenen dret a gaudir els permisos, les vacances i les llicències establerts amb caràcter general per al personal al servei de l'Administració General de l'Estat, amb les adaptacions necessàries a l'organització i les funcions específiques de les Forces Armades que es determinin per ordre del ministre de Defensa.

Les necessitats del servei han de prevaldre sobre les dates i la durada dels permisos, vacances i llicències, si bé les limitacions que es produeixin han de ser motivades.

4. L'aplicació del criteri de necessitats del servei s'ha de fer sempre de manera justificada, motivada i individualitzada. En tot cas, s'ha de comunicar al militar afectat la decisió adoptada.

Article 23. *Residència i domicili.*

1. El lloc de residència del militar és el del municipi del seu destí. També en pot ser un de diferent sempre que s'asseguri el compliment adequat de les seves obligacions, en els termes i amb les condicions que s'estableixin per ordre del ministre de Defensa.

2. El militar té l'obligació de comunicar en la seva unitat el lloc del domicili habitual o temporal, així com qualsevol una altra dada de caràcter personal que faci possible localitzar-lo si les necessitats del servei ho exigeixen.

Article 24. *Uniformitat.*

1. Els militars tenen dret a l'ús de l'uniforme reglamentari i el deure d'utilitzar-lo durant el servei. Les normes generals d'uniformitat i les limitacions o autoritzacions en l'ús de l'uniforme s'han d'establir per ordre del ministre de Defensa.

2. Els qui es trobin en les situacions administratives en què tinguin suspesa la seva condició militar només poden vestir l'uniforme en actes militars i socials solemnes o quan se'ls autoritzi expressament per a això en les seves relacions amb les Forces Armades i sempre que no exerceixin càrrecs electes de representació política.

Article 25. *Retribucions.*

El sistema retributiu dels militars, incloses les retribucions diferides, i el règim d'indemnitzacions per raó del servei són els dels funcionaris civils de l'Administració General de l'Estat adaptats a les característiques de les Forces Armades, a les peculiaritats de la carrera militar i a la singularitat de les comeses i funcions que tenen assignats.

El Govern ha d'efectuar les adaptacions esmentades quan siguin necessàries. Per mitjà de les retribucions complementàries s'han d'atendre les característiques de l'exercici de la professió militar, especialment la responsabilitat, els diferents graus de disponibilitat, l'horari, la preparació tècnica i les singularitats de determinades comeses.

Article 26. *Incompatibilitats.*

Els militars estan sotmesos al règim general sobre incompatibilitats, que estableix la Llei 53/1984, de 26 de desembre, d'incompatibilitats del personal al servei de les administracions públiques.

Article 27. *Prevenió de riscos i protecció de la salut.*

1. Els militars tenen dret a rebre protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en l'exercici de la seva activitat, amb les peculiaritats pròpies de les funcions que tenen encomanades.

2. Poden efectuar, sense interferir en el desenvolupament de les operacions militars, les propostes d'accions preventives que considerin oportunes per millorar la seguretat i salut en el treball, així com per evitar o disminuir les situacions de risc o perill en el desenvolupament de l'activitat de les Forces Armades, de la manera i amb els procediments que es determinin per ordre del ministre de Defensa.

3. Tenen l'obligació de vetllar, mitjançant el compliment de les mesures de prevenció que en cada cas estiguin establertes, per la seva pròpia seguretat i salut en el desenvolupament de les seves comeses i per les de les persones a les quals pugui afectar la seva activitat.

4. L'Estat ha de promoure les mesures necessàries per garantir, en la mesura que sigui possible, la seguretat i salut del personal de les Forces Armades en utilitzar els mitjans i equips posats a la seva disposició, amb atenció especial als riscos específics que deriven de les seves funcions. Amb aquesta finalitat, s'ha de desenvolupar una política activa de

prevenció de riscos laborals i vigilància de la salut i s'han de proporcionar els equips de protecció individual necessaris per al compliment de la seva missió, i s'ha de facilitar la formació i informació suficients en matèria de prevenció.

Article 28. *Iniciatives i queixes.*

1. El militar pot plantejar iniciatives i queixes relatives al règim de personal i a les condicions de vida, d'acord amb el que estableixen aquest article i el seu desplegament reglamentari, sense perjudici del manteniment del conducte regular.

2. Les iniciatives i propostes, que afectin amb caràcter general els membres de la seva categoria, les pot presentar cada militar en la seva unitat davant l'oficial, suboficial major i caporal major designats a aquest efecte, els quals les han de traslladar al cap d'unitat.

El cap d'unitat ha d'atendre i resoldre, en el que estigui en l'àmbit de les seves competències, les qüestions plantejades o les ha de remetre, amb l'informe que escaigui, al cap o òrgan directiu de personal de l'exèrcit corresponent.

El cap o òrgan directiu de personal n'ha d'acusar recepció, analitzar les propostes en els òrgans que es determinin i emetre'n resolució, en l'àmbit de les seves competències, o les ha d'enviar a la Subsecretaria de Defensa. Anualment s'ha de proporcionar informació sobre el contingut de les propostes i el resultat del seu estudi.

3. Els membres de les Forces Armades poden presentar queixes relatives al règim de personal i a les condicions de vida seguint el conducte regular en l'estructura jeràrquica de les Forces Armades i fent-ho de bona manera, verbalment o per escrit. Si no es consideren suficientment ateses, es poden presentar directament i per escrit, i remetre'n una còpia al cap de la seva unitat, davant els caps o òrgans directius que es determinin per reglament, els quals n'han d'acusar recepció i iniciar, si s'escau, el procediment que correspongui. En cas de rebutjar la queixa ho han de fer en escrit motivat.

4. El que preveu aquest article és sense perjudici de l'exercici dels drets i accions que legalment corresponguin als membres de les Forces Armades.

Article 29. *Assistència jurídica.*

1. Els membres de les Forces Armades tenen dret a l'assistència jurídica en les actuacions judicials que es dirigeixin contra ells com a conseqüència de l'exercici legítim de les seves funcions o càrrecs. A aquests efectes, els ha de representar i defensar en judici l'advocat de l'Estat en els termes que preveuen la legislació per la qual es regula el règim de l'assistència jurídica a l'Estat i les institucions públiques i la seva normativa de desplegament.

2. El Ministeri de Defensa pot dictar normes específiques per a l'assistència jurídica dels membres de les Forces Armades quan, en un procés davant els tribunals de justícia, tinguin interessos contraposats a les administracions o organismes públics de què els serveis jurídics de l'Estat tinguin representació legal o convencional.

CAPÍTOL II

Suport al personal

Article 30. *Protecció social.*

1. La protecció social dels militars, inclosa l'assistència sanitària, està coberta per l'Institut Social de les Forces Armades, d'acord amb el que preveu el text refós de la Llei sobre Seguretat Social de les Forces Armades, aprovat per Reial decret legislatiu 1/2000, de 9 de juny.

2. Aquesta protecció social s'estén al militar retirat o que tingui reconeguda una pensió d'inutilitat o invalidesa com a conseqüència d'un fet ocorregut durant el període de prestació de serveis en les Forces Armades.

3. Amb independència dels drets derivats de la protecció social, a la sanitat militar li correspon prestar l'atenció sanitària que es dugui a terme a l'àmbit logísticooperatiu o al destí.

Article 31. *Pensions.*

El personal militar de carrera, els militars professionals que mantenen una relació de serveis de caràcter temporal i els alumnes dels centres docents militars de formació estan integrats en el règim de seguretat social que correspongui, en funció de la data d'ingrés en les Forces Armades, amb les especificitats que preveu la legislació aplicable per a aquests col·lectius.

Article 32. *Accions complementàries.*

1. Com a accions complementàries hi ha les de suport a la mobilitat geogràfica dels membres de les Forces Armades i les relatives a l'acció social, que s'han de regir per la legislació pròpia. Dins de les de suport a la mobilitat geogràfica s'ha de protegir l'escolarització dels seus fills quan s'hagin de traslladar de residència.

2. S'han d'establir plans de qualitat de vida, de caràcter global, adreçats a totes les categories i s'ha de prestar suport específic als militars que siguin destacats fora del lloc d'estacionament habitual de la seva unitat durant períodes prolongats, amb la finalitat d'atendre tant les seves necessitats personals com les que se'ls puguin plantejar a les seves famílies.

Per a això, l'Administració General de l'Estat ha de portar a terme les iniciatives necessàries per signar convenis de col·laboració amb les comunitats autònomes i ajuntaments, en l'àmbit propi de les seves competències, en matèria d'educació, sanitat, serveis socials i habitatge i qualssevol altres que incideixin en la millora de la qualitat de vida dels militars i les seves famílies.

3. S'han d'oferir als membres de les Forces Armades programes d'incorporació a altres àmbits laborals d'acord amb la seva ocupació, titulacions, anys de servei i interessos professionals. Aquests programes els ha d'implantar el Ministeri de Defensa en col·laboració amb les diferents administracions públiques i amb el sector privat i s'han de desenvolupar durant la vida activa del militar.

TÍTOL III

De l'exercici del dret d'associació professional

CAPÍTOL I

De les associacions professionals de membres de les Forces Armades

Article 33. *Finalitat, àmbit i durada.*

1. Les associacions professionals de membres de les Forces Armades que tinguin com a finalitat la promoció i defensa dels interessos professionals, econòmics i socials dels seus associats s'han de regir pel que disposa aquest títol.

2. A més de la finalitat esmentada, poden realitzar activitats socials que afavoreixin l'exercici de la professió, la deontologia militar i la difusió de la cultura de seguretat i defensa, però no poden interferir en les decisions de política de seguretat i defensa, en el planejament i desenvolupament de les operacions militars i en l'ús de la força.

3. Les associacions professionals han de respectar el principi de neutralitat política i sindical i no poden incloure en la denominació ni en els estatuts referències polítiques o ideològiques. Tampoc poden tenir vinculació amb organitzacions polítiques o sindicals, realitzar-hi conjuntament pronunciaments públics ni participar en les seves reunions o manifestacions.

4. Han de tenir àmbit nacional, s'han de constituir per temps indefinit i no poden establir el domicili social a les unitats ni a les dependències del Ministeri de Defensa.

5. En cap cas aquestes associacions professionals han de tenir caràcter lucratiu.

Article 34. *Composició.*

1. Per poder afiliar-se a les associacions professionals, els membres de les Forces Armades s'han de trobar en qualsevol de les situacions administratives en què, d'acord amb la Llei de la carrera militar, estiguin subjectes al règim general de drets i deures atès que no tenen la condició militar en suspens.

2. Els qui pertanyin a aquestes associacions hi poden romandre afiliats, després del pas a retir, amb les limitacions que estableix aquesta Llei, sempre que ho permetin els seus estatuts corresponents.

3. Els membres de les Forces Armades només es poden afiliar a les associacions de caràcter professional que regula aquest capítol, les quals únicament es poden agrupar entre aquestes mateixes. També poden formar part d'organitzacions internacionals del seu mateix caràcter.

4. Els alumnes de l'ensenyament militar de formació que no tinguin la condició de militar professional no poden pertànyer a associacions professionals.

5. Només es pot estar afiliat a una associació professional de les que regula aquest capítol.

Article 35. *Règim econòmic.*

1. Les associacions professionals es poden finançar a través de les quotes dels seus afiliats o altres recursos econòmics que prevegin els seus estatuts.

En cap cas poden percebre donacions privades.

2. La percepció, si s'escau, de subvencions públiques s'ha de realitzar amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat i s'ha de regir pel que disposa la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

3. El règim econòmic de les associacions professionals ha d'estar sotmès als principis de transparència i publicitat.

Article 36. *Inscripció de les associacions professionals.*

1. Les associacions, per poder quedar incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquest títol, s'han d'inscriure en el Registre d'associacions professionals de membres de les Forces Armades, habilitat amb aquesta finalitat al Ministeri de Defensa.

2. La inscripció s'ha de practicar a sol·licitud de qualsevol dels promotors, que han de dipositar en aquest Registre l'acta fundacional, els seus estatuts i una relació de promotors i de quins dels promotors representen l'associació.

3. La sol·licitud d'inscripció i els estatuts s'han d'ajustar en el contingut al que preveuen la Llei orgànica reguladora del dret d'associació i aquesta Llei orgànica.

4. Només es pot denegar la inscripció, mitjançant resolució motivada del ministre de Defensa, quan l'acta fundacional de l'associació o els seus estatuts no s'ajustin als requisits que estableixen aquesta Llei orgànica i la Llei orgànica reguladora del dret d'associació.

5. El termini d'inscripció en el Registre és de tres mesos des que l'òrgan competent rep la sol·licitud. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi notificat resolució expressa s'ha d'entendre estimada la sol·licitud d'inscripció.

6. Quan s'adverteixin defectes formals en la sol·licitud d'inscripció o en la documentació que l'acompanyi, s'han de notificar als representants de l'associació i s'ha de suspendre el termini per resoldre sobre la inscripció, i concedir un termini nou de vint dies per solucionar els defectes esmentats amb indicació que si no ho fan així es considera que han desistit de la seva petició.

7. Als efectes de formar part del Consell de Personal de les Forces Armades, de conformitat amb el que preveu l'article 48.2, les associacions han de certificar amb data de 31 de desembre de cada any el nombre dels seus afiliats dels compresos a l'article 34.1, detallat per categories militars, i han d'incloure els oficials generals en la categoria d'oficials. La certificació s'ha de formular mitjançant una declaració responsable, que s'ha de regir

pel que disposa l'article 71 bis de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 37. *Estatuts.*

1. Els estatuts de cada associació han de contenir:

- a) La seva denominació.
- b) El domicili i l'àmbit nacional de l'activitat.
- c) Els fins i les activitats de l'associació, descrits de manera precisa.
- d) Els requisits dels seus membres, entre els quals ha de figurar el grup o conjunt de militars que es poden afiliar, així com modalitats d'admissió i baixa, sanció i separació dels associats i, si s'escau, les classes d'aquests. També poden incloure les conseqüències de l'impagament de les quotes per part dels associats.

Als efectes de l'article 48.2, hi ha de figurar si només poden pertànyer a l'associació membres d'una o diverses categories d'oficials, suboficials o tropa o marineria, o de totes aquestes categories.

- e) Els drets i les obligacions dels associats i, si s'escau, de cadascuna de les modalitats.
- f) Els criteris que garanteixin el funcionament democràtic de l'associació amb respecte ple al pluralisme.
- g) Els òrgans de govern i representació, la seva composició, regles i procediment per a l'elecció i substitució dels membres, les seves atribucions, durada dels càrrecs, causes de cessament, forma de deliberar, adoptar acords i executar-los i les persones o càrrecs per certificar-los, així com els requisits perquè aquests òrgans quedin vàlidament constituïts i el nombre d'associats necessaris per poder convocar sessions o proposar assumptes en l'ordre del dia.
- h) El règim d'administració, comptabilitat i documentació, així com la data de tancament de l'exercici associatiu.
- i) El patrimoni inicial i els recursos econòmics dels quals pot fer ús.
- j) Causes de dissolució i destí del patrimoni en aquest supòsit, que no pot desvirtuar el caràcter no lucratiu de l'entitat.

2. A aquestes associacions els són aplicables supletòriament les normes que estableix la Llei orgànica reguladora del dret d'associació, sobre funcionament, denominacions, règim intern, obligacions documentals i comptables, responsabilitat, modificació dels estatuts, dissolució i liquidació de les associacions.

Article 38. *Responsabilitat.*

Les associacions professionals han de respondre pels actes o acords adoptats pels seus òrgans estatutaris en l'esfera de les seves competències. També han de respondre pels actes dels seus afiliats, quan es produeixin en l'exercici regular de les funcions representatives o s'acrediti que actuaven per compte de les associacions professionals respectives.

Article 39. *Suspensió i dissolució.*

La suspensió o dissolució de les associacions professionals de membres de les Forces Armades queda sotmesa al règim legal establert per al dret d'associació.

Article 40. *Drets de les associacions professionals.*

1. Les associacions professionals inscrites en el Registre d'associacions professionals de membres de les Forces Armades tenen dret a:

- a) Realitzar propostes, emetre informes i adreçar sol·licituds i suggeriments relacionats amb els seus fins.

b) Assessorar els seus associats i prestar-los suport i assistència, així com representar-los legítimament davant els òrgans competents de les administracions públiques.

c) Rebre informació del Ministeri de Defensa sobre règim de personal, protecció social i sobre qualsevol altre assumpte que afavoreixi la consecució dels seus fins estatutaris.

2. Les associacions que compleixin els requisits que estableix l'article 48.2 poden:

- a) Estar representades en el Consell de Personal de les Forces Armades.
- b) Contribuir per mitjà d'informes o consultes en el procés d'elaboració de projectes normatius que afectin el règim de personal.
- c) Presentar propostes o realitzar informes en relació amb els assumptes que siguin competència del Consell.

Article 41. *Exercici.*

L'exercici del dret d'associació professional s'ha de realitzar de manera que quedi garantit el compliment de les missions de les Forces Armades, el desenvolupament de les operacions, el codi de conducta dels seus membres i els preceptes d'aquesta Llei.

Article 42. *Exclusions.*

1. Estan exclosos de l'àmbit d'actuació de les associacions professionals la crida a l'exercici del dret de vaga, les accions que en són substitutives, la negociació col·lectiva i l'adopció de mesures de conflicte col·lectiu, així com la realització d'accions que excedeixin l'exercici dels drets que reconeix aquesta Llei als membres de les Forces Armades, especialment els que regulen els articles 12 i 13.

2. Les associacions professionals no poden realitzar activitats paramilitars ni exercicis de formació i instrucció d'aquest caràcter.

Article 43. *Representants de les associacions.*

Tenen la condició de representants de les associacions professionals els militars professionals que, a més de trobar-se en les situacions administratives a les quals es refereix l'article 34.1 i tenir la condició d'afiliats, hagin estat designats per a això d'acord amb el procediment que estableixen els seus estatuts. Els efectes d'aquesta designació es produeixen a partir de l'endemà de la inscripció en el Registre d'associacions professionals de membres de les Forces Armades.

Article 44. *Mitjans per a les associacions.*

1. A les unitats s'han d'habilitar llocs i procediments adequats per a l'exposició i difusió dels anuncis, comunicacions o publicacions de les associacions professionals. El Ministeri de Defensa ha de facilitar aquesta difusió a través de vies generals de comunicació electrònica.

2. A les delegacions i subdelegacions de Defensa s'han de proporcionar locals i mitjans adequats per a ús comú de les associacions professionals, mitjançant els acords que s'estableixin amb les associacions que compleixin els requisits que estableix l'article 48.2.

3. En l'aplicació dels apartats anteriors s'han de tenir en compte les limitacions que preveu l'article 41, en especial les relatives a les unitats en exercicis i operacions.

4. Les associacions no poden utilitzar locals pertanyents o cedits a organitzacions polítiques o sindicals.

Article 45. *Convocatòria i celebració de reunions de les associacions.*

1. Les associacions professionals de membres de les Forces Armades poden celebrar reunions d'acord amb els seus estatuts i pels seus propis mitjans, atenint-se a la legislació de caràcter general en la matèria.

Les associacions poden sol·licitar la utilització dels locals als quals es refereix l'article anterior per realitzar trobades o reunions dels seus òrgans de govern o grups de treball. A l'efecte del control de seguretat, els representants de l'associació han de comunicar amb l'antelació deguda la identificació dels assistents.

2. Les associacions que compleixin els requisits que estableix l'article 48.2 poden sol·licitar als delegats i subdelegats de Defensa la utilització de locals, preferentment a instal·lacions de les mateixes delegacions o subdelegacions de Defensa, per a la celebració de reunions informatives destinades a membres de les Forces Armades. En cas que per la manca de disponibilitat de locals apropiats no sigui possible atendre la sol·licitud, els delegats o subdelegats de Defensa han de gestionar la utilització de locals adequats que poden estar ubicats a altres instal·lacions del Ministeri de Defensa, que no siguin unitats de la força o del suport a la força dels exèrcits.

3. La sol·licitud d'autorització per a la celebració de reunions informatives s'ha d'adreçar als delegats o subdelegats de Defensa amb una antelació mínima de setanta-dos hores. S'hi han de fer constar el lloc, data, hora i durada prevista, així com l'objecte de la reunió. També hi han de figurar les dades dels signants que acreditin la representació de l'associació per convocar la reunió, conforme als seus estatuts i, si s'escau, la petició de local adequat.

Si abans de les vint-i-quatre hores anteriors a la data de la celebració de la reunió l'autoritat competent no formula objeccions mitjançant resolució expressa, es pot celebrar sense cap altre requisit posterior.

4. Les reunions s'han de realitzar fora de l'horari habitual de treball, no poden interferir en el funcionament de les unitats ni en la prestació de guàrdies o serveis i no es poden convocar ni celebrar en l'àmbit dels exercicis o operacions militars. Els qui convoquen la reunió són responsables del seu normal desenvolupament.

CAPÍTOL II

Del Consell de Personal de les Forces Armades

Article 46. Àmbit d'actuació.

1. La participació de les associacions professionals de membres de les Forces Armades i la seva interlocució amb el Ministeri de Defensa ha de tenir lloc al Consell de Personal de les Forces Armades, davant el qual poden plantejar propostes o suggeriments en matèries relacionades amb el seu estatut i condició de militar, l'exercici dels drets i llibertats, el règim de personal i les condicions de vida i treball a les unitats.

2. Queden excloses de l'àmbit d'actuació del Consell les matèries relacionades amb decisions de política de seguretat i defensa, amb el planejament i desenvolupament dels exercicis o operacions militars i l'ús de la força.

Article 47. Règim del Consell.

El Consell de Personal de les Forces Armades ha de tenir la composició, funcions i règim de treball que estableixen aquest capítol i el desplegament reglamentari d'aquesta Llei. El reglament ha d'incloure les normes que siguin necessàries per determinar el procediment i els terminis de designació i incorporació dels vocals representants de les associacions que hagin acreditat les condicions requerides.

Article 48. Composició.

1. El Consell el presideix el ministre de Defensa i quan no hi assisteixi ho ha de fer el subsecretari de Defensa. Està constituït, en igual nombre per les dues parts, pels representants de les associacions professionals de membres de les Forces Armades que compleixin els requisits de l'apartat 2 i pels representants del Ministeri de Defensa designats amb aquest efecte, entre els quals hi han de figurar els càrrecs de comandament o caps de personal dels exèrcits.

2. Per poder accedir al Consell, les associacions han de tenir, en relació amb els efectius de les Forces Armades en les situacions a què es refereix l'article 34.1 d'aquesta Llei, un mínim d'afiliats de l'1%, si els seus estatuts estan oberts a totes les categories que preveu el dit article, del 3% dels membres de la seva categoria si l'associació és exclusivament d'oficials o de suboficials, i de l'1,5% en el cas de les associacions de militars de tropa i marineria. En el supòsit que incloguin afiliats de dues categories, han de complir aquests percentatges en cadascuna. Els percentatges es poden reduir mitjançant real decret del Consell de Ministres per tal de facilitar l'adequada representativitat i funcionalitat del Consell, i s'han de referir a les dades fetes públiques pel Ministeri de Defensa quan finalitza cada any natural.

3. El mandat dels membres de les associacions professionals, que estan sotmesos al règim d'incompatibilitats per raó del càrrec que per reglament es determini, s'ha de mantenir fins que els òrgans de govern de cada associació facin una designació nova.

Article 49. *Funcions del Consell.*

1. El Consell realitza les funcions següents:

a) Rebre, analitzar i valorar les propostes o suggeriments plantejats per les associacions professionals independentment que estiguin representades o no en el Consell.

b) Tenir coneixement i ser escoltat sobre les qüestions següents:

1a. Establiment o modificació de l'estatut professional i del règim disciplinari de les Forces Armades.

2a. Determinació de les condicions de treball.

3a. Règim retributiu.

4a. Plans de formació i perfeccionament de l'ensenyament en les Forces Armades.

5a. Règim de permisos, vacances i llicències.

6a. Plans de previsió social complementària.

7a. Assumptes que afectin altres aspectes socials, professionals i econòmics dels militars.

c) Emetre informe, amb caràcter preceptiu i previ a l'aprovació, sobre les disposicions legals i els seus desplegaments reglamentaris que es dictin sobre les matèries esmentades en el subapartat anterior.

d) Rebre informació trimestral sobre política de personal.

e) Conèixer les estadístiques trimestrals sobre l'índex d'absentisme i les seves causes, els accidents en acte de servei i malalties professionals i les seves conseqüències i sobre els índexs de sinistraltat, així com els estudis periòdics o específics que es realitzin sobre condicions de treball.

f) Les altres que li atribueixin les lleis i disposicions generals.

2. Els vocals de les associacions que formin part del Consell elegeixen, entre ells, fins a tres representants als òrgans de govern o direcció de les mutualitats, associacions i entitats de previsió social i assistencial l'àmbit d'actuació de les quals inclogui membres de les Forces Armades i les seves famílies, quan així ho prevegi la normativa específica.

Article 50. *Règim de treball.*

1. Per al seu funcionament, el Consell es pot reunir en ple o per comissions.

2. Les comissions han de tractar els assumptes de caràcter específic que els siguin assignats pel ple.

3. Les sessions del Consell de Personal de les Forces Armades poden ser ordinàries i extraordinàries. El Consell s'ha de reunir en sessió ordinària, per despatxar els assumptes de la seva competència, almenys, una vegada cada tres mesos. El Consell s'ha de reunir en sessió extraordinària quan sigui convocat pel seu president, a iniciativa pròpia o a

sol·licitud de la majoria dels vocals que representin les associacions professionals al Consell. La sol·licitud s'ha de realitzar mitjançant un escrit adreçat al president.

4. A les sessions del Consell, el tractament de cadascuna de les propostes que figurin en l'ordre del dia s'ha d'iniciar amb la seva presentació i defensa per part de l'associació proposant quan hi assisteixi un dels seus representants, o amb la seva lectura en els altres casos. El resum del debat ha de quedar reflectit en l'acta a la qual es refereix l'apartat següent.

5. Les actes del ple i de les comissions, una vegada aprovades pel mateix Consell, s'han de remetre a l'Observatori de la Vida Militar.

6. Els informes del Consell han de recollir els acords assolits en els temes que figurin en l'ordre del dia quan, després dels debats corresponents, es produeixi consens entre els vocals representants de les associacions professionals de les Forces Armades i els de l'Administració. Si no hi ha aquest acord, els informes han de contenir les diferents posicions reflectides en les actes de les reunions.

7. A l'àmbit de la Subsecretaria de Defensa hi ha d'haver una secretaria permanent del Consell que ha de proporcionar els suports administratius necessaris. El seu responsable actua com a secretari en les reunions del Consell.

Article 51. Drets dels membres del Consell de Personal representants de les associacions.

Els representants de les associacions en el Consell de Personal tenen els drets següents:

a) No ser discriminats en la seva promoció professional per raó del desenvolupament de la seva representació.

b) Disposar de crèdits de temps per a l'exercici de les seves cometes en la preparació dels temes, elaboració de propostes i possible pertinença a grups de treball del Consell.

c) Assistir a les reunions del Consell en ple o en comissions, ordinàries o extraordinàries. L'assistència a aquestes reunions té la consideració d'acte de servei preferent.

d) Exposar i difondre els anuncis, comunicacions o publicacions de la seva associació a través dels mitjans, procediments i vies generals de comunicació electrònica facilitats pel Ministeri de Defensa, als quals es refereix l'article 44.1.

TÍTOL IV

Dels reservistes

Article 52. Règim de drets fonamentals i llibertats públiques dels reservistes.

1. Als reservistes i als aspirants a reservistes quan es trobin activats i incorporats a les Forces Armades, atesa la seva condició militar, els és aplicable el que preveuen els articles 3 al 17, amb les particularitats que estableixen els apartats següents.

2. Mentre no es trobin activats els reservistes no tenen condició de militar, si bé en les relacions amb el Ministeri de Defensa, derivades d'aquesta condició, han de respectar les vies i normes de cortesia aplicables en les Forces Armades, i igualment mereixen el respecte i la consideració deguts a la seva categoria militar.

3. Poden mantenir la seva afiliació a organitzacions polítiques o sindicals, però ha de quedar suspesa mentre es trobin incorporats a les Forces Armades.

4. Han de respectar la neutralitat política i sindical que estableix l'article 7 encara que, fora de la seva unitat i sense fer ús de la condició de militar, poden realitzar activitats polítiques i sindicals derivades de l'adscripció prèvia a un partit o sindicat, sempre que no estiguin relacionades amb les Forces Armades.

5. Poden constituir associacions de reservistes d'acord amb el que preveu la Llei orgànica reguladora del dret d'associació. L'exercici d'aquest dret no pot implicar la conculcació del deure de neutralitat política i sindical.

6. Els reservistes no poden pertànyer a les associacions professionals que regula el títol III, capítol I.

7. El règim general de drets i deures dels reservistes és el que estableixen el títol VI de la Llei de la carrera militar i les normes reglamentàries de desplegament.

8. La vulneració del que disposen els apartats anteriors, així com la comissió d'un acte contrari al prestigi de les Forces Armades, dona lloc a l'inici d'un expedient per verificar-ho que pot concloure amb la baixa del reservista, d'acord amb el que es determini per reglament.

TÍTOL V

De l'Observatori de la Vida Militar

Article 53. *Objecte i naturalesa.*

1. Es crea l'Observatori de la Vida Militar com a òrgan col·legiat, de caràcter assessor i consultiu, adscrit a les Corts Generals, per a l'anàlisi permanent de la condició de militar i de la manera amb què l'Estat vetlla pels interessos dels membres de les Forces Armades.

2. El Ministeri de Defensa ha de proporcionar la seu i el suport administratiu necessari per al funcionament de l'Observatori, que ha de tenir un òrgan de treball permanent.

Article 54. *Funcions.*

1. A l'Observatori de la Vida Militar li corresponen les funcions següents:

a) Efectuar anàlisis i propostes d'actuació sobre l'exercici dels drets fonamentals i llibertats públiques per part dels membres de les Forces Armades.

b) Elaborar, d'ofici o a petició de part, informes i estudis sobre el règim de personal i les condicions de vida en les Forces Armades.

c) Proposar mesures que ajudin a la conciliació de la vida professional, personal i familiar dels militars.

d) Promoure l'adaptació del règim del personal militar als canvis que es produeixen en la societat i en la funció pública.

e) Analitzar els problemes que a l'entorn familiar dels afectats es produeixen com a conseqüència de la seva disponibilitat, mobilitat geogràfica i del seu exercici professional específic que comporta la participació en operacions a l'exterior.

f) Avaluar l'aportació addicional de recursos humans a les Forces Armades a través de les diferents modalitats de reservistes.

g) Vetllar per l'aplicació als militars retirats de la normativa que empara els seus drets passius i assistencials i, si s'escau, efectuar propostes de millora sobre aquesta.

2. L'Observatori ha de ser destinatari dels informes i les actes del Consell de Personal de les Forces Armades en els quals han de quedar recollits les propostes o suggeriments plantejats per les associacions professionals i els acords assolits.

Ha de rebre igualment la informació anual a la qual es refereix el paràgraf tercer de l'apartat 2 de l'article 28, sobre el contingut de les iniciatives i propostes presentades pels membres de les Forces Armades i el resultat del seu estudi.

3. L'Observatori pot demanar informació dels òrgans competents en la definició de la política de personal militar i de la seva gestió en l'àmbit del Ministeri de Defensa i dels exèrcits i pot realitzar visites, mitjançant la programació adequada, a unitats militars per al compliment de les seves funcions, en especial la de l'apartat 1.b).

4. L'Observatori ha d'elaborar anualment una memòria que ha de recollir la seva activitat al llarg de l'exercici corresponent, l'estat de la condició de militar pel que fa als assumptes de la seva competència i les recomanacions pertinents per millorar-ho, que ha de presentar davant les comissions de defensa del Congrés dels Diputats i del Senat. Quan ho consideri oportú, per la seva urgència o importància, pot efectuar recomanacions sobre algun assumpte concret en qualsevol moment.

Article 55. *Composició.*

1. L'Observatori de la Vida Militar està compost per cinc membres elegits pel Congrés dels Diputats i quatre més pel Senat, entre personalitats de prestigi reconegut en l'àmbit de la defensa o en el de recursos humans o en el de drets fonamentals i llibertats públiques. El seu nomenament s'ha d'efectuar per majoria absoluta amb el suport d'almenys tres grups parlamentaris a cada cambra i per un període de cinc anys. La pertinença a l'Observatori no és retribuïda.

Els membres de l'Observatori no poden mantenir càrrecs electes de representació política.

2. Els seus components han d'elegir d'entre ells mateixos qui correspon exercir la presidència de l'Observatori.

Article 56. *Funcionament.*

1. L'Observatori s'ha de reunir almenys dues vegades l'any en sessió ordinària i tantes vegades com sigui convocat per la seva presidència o per una majoria dels seus membres en sessió extraordinària.

2. El règim de funcionament de l'Observatori de la Vida Militar, l'estatut dels seus membres i la composició i les funcions de l'òrgan de treball s'han de determinar per reglament, de conformitat amb el que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Disposició addicional primera. *Militars retirats.*

1. Els militars retirats o en una situació administrativa en la qual tinguin suspesa la condició militar poden mantenir l'afiliació o afiliar-se a les associacions professionals de membres de les Forces Armades, sempre que ho permetin els estatuts corresponents, en una classe d'associat que no els ha de permetre formar part dels òrgans de govern ni actuar en la seva representació. En les activitats de caràcter polític i sindical que realitzin, així com en les reunions o manifestacions en les quals participin, no poden intervenir en la condició de membres d'aquestes associacions.

2. El Ministeri de Defensa ha d'establir les vies adequades perquè les associacions, no incloses en l'apartat anterior, que tinguin entre les seves finalitats la defensa dels interessos econòmics i socials dels militars retirats puguin presentar les seves propostes i tenir accés a informació que sigui del seu interès.

3. Les associacions de militars retirats i discapacitats més representatives han de ser convocades a les reunions del ple del Consell de Personal de les Forces Armades, per tractar assumptes que puguin afectar els seus associats un cop l'any, com a mínim.

Disposició addicional segona. *Supressió dels consells assessors de personal.*

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, els consells assessors de personal que regula l'article 151 de la Llei 17/1999, de 18 de maig, de règim del personal de les Forces Armades, queden suprimits, i s'ha de fer lliurament de la documentació i els arxius als òrgans de personal corresponents de la manera i dins els terminis que determini el ministre de Defensa.

Disposició transitòria única. *Centre Nacional d'Intel·ligència.*

Mentre no s'actualitzi la normativa sobre el règim de drets i deures del personal del Centre Nacional d'Intel·ligència, les referències al títol V de les Reials ordenances per a les Forces Armades, que figuren a l'article 37 del Reial decret 1324/1995, de 28 de juliol, modificat pel Reial decret 327/2004, de 27 de febrer, de l'Estatut del personal del Centre Nacional d'Intel·ligència, s'han d'entendre efectuades als preceptes aplicables dels articles 7 a 13, apartats 1 i 3 del 14 i articles 15 a 17 d'aquesta Llei orgànica, de conformitat amb l'article 8 de la Llei 11/2002, de 6 de maig, reguladora del Centre Nacional

d'Intel·ligència, modificat per la disposició final cinquena de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar.

Disposició derogatòria única. *Derogacions.*

1. Queda derogada, en el que no ho estigui ja per la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar, la Llei 85/1978, de 28 de desembre, de Reials ordenances per a les Forces Armades.

2. També queden derogats els articles 150 i 151, l'apartat 1 del 152, els articles 154, 155 i 160 al 162 i la disposició final segona de la Llei 17/1999, de 18 de maig, de règim del personal de les Forces Armades.

3. Així mateix, queden derogades les disposicions del mateix rang o inferior en el que contradiguin o s'oposin a aquesta Llei orgànica.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió.*

El paràgraf e) de l'article 2 de la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió, queda redactat de la manera següent:

«e) Les que se celebrin en unitats, vaixells i altres establiments militars, que s'han de regir per la seva legislació específica.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical.*

La disposició addicional tercera de la Llei orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical, queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional tercera.

El personal civil que exerceixi el dret que reconeix l'article 2.1.d) en unitats, vaixells i la resta d'establiments militars ha de tenir en compte i respectar el principi de neutralitat política i sindical dels membres de les Forces Armades i ajustar-se a les normes sobre activitat sindical dels empleats públics.»

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei orgànica 4/2001, de 12 de novembre, reguladora del dret de petició.*

Queda sense contingut l'apartat 2 de l'article 1 de la Llei orgànica 4/2001, de 12 de novembre, reguladora del dret de petició.

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació.*

El paràgraf c) de l'article 3 de la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació, queda redactat de la manera següent:

«c) Els membres de les Forces Armades i de la Guàrdia Civil s'han d'atenir al que disposi la seva legislació específica per a l'exercici del dret d'associació pel que fa a associacions professionals.»

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar.*

La Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar, queda modificada de la manera següent:

U. L'apartat 1 de l'article 4 queda redactat de la manera següent:

«1. Les regles essencials que defineixen el comportament del militar són les que defineix la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades.»

Dos. Es modifica la disposició adicional sisena amb l'addició d'un nou apartat 1, que queda redactada en els termes següents:

«Disposició adicional sisena. *Accés al cos militar de sanitat en l'especialitat de medicina.*

1. A més del model de formació que preveu l'article 44.2, en el cos militar de sanitat, en l'especialitat de medicina, també s'hi pot ingressar sense titulació universitària prèvia en la quota que es determini en la provisió anual de places corresponent.

En aquest cas, la formació d'oficials mèdics comprèn, d'una banda, la formació militar general, específica i tècnica i, d'una altra, la corresponent al títol universitari oficial de graduat en medicina.

Els ensenyaments conduents a l'obtenció del títol corresponent de grau, que habiliti per a l'exercici de la professió regulada de metge, els imparteixen les universitats públiques amb les quals s'acordi el conveni corresponent de col·laboració.

Els requisits específics per a l'ingrés, quan s'hi accedeixi sense titulació, han de ser els que estableix el primer paràgraf de l'article 57.1 d'aquesta Llei.

Als alumnes del centre docent militar de formació els és aplicable el règim que estableix aquesta Llei i, especialment, el que preveu l'article 71.1 referent al rescabament econòmic a l'Estat quan es doni de baixa a petició pròpia des del primer any de la seva formació.

Per a la renúncia a la condició de militar de carrera és requisit tenir complerts dotze anys de temps de serveis des que es va accedir a l'escala.

2. Sense perjudici del que estableix l'article 56, també poden accedir a militar de complement en el cos militar de sanitat en l'especialitat de medicina, sense tenir la nacionalitat espanyola, els nacionals dels països que es determinin per reglament d'entre els que mantenen amb Espanya especials vincles històrics, culturals i lingüístics, en les places que es determinin en la provisió anual corresponent.

Els és aplicable el règim dels militars de complement que estableix aquesta Llei, tenint en compte que el seu compromís té una durada, a comptar del nomenament com a alumne, de vuit anys, i que poden accedir a la condició de militar de carrera, d'acord amb el que preveu l'article 62, una vegada adquirida la nacionalitat espanyola.»

Disposició final sisena. *Modificació de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria.*

L'article 15 de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria, queda redactat en els termes següents:

«Article 15. *Promoció interna.*

Als militars professionals de tropa i marineria que portin almenys un any de temps de serveis se'ls ha de facilitar la promoció interna, dins del seu exèrcit, a l'ensenyament militar de formació per a la incorporació en les escales de suboficials. A aquests efectes, se'ls ha de reservar almenys el 80 per cent de les places convocades i, tenint en compte les característiques, facultats i exigències de cada escala, es pot reservar, en alguns casos, la totalitat de les places convocades.

Igualment, se'ls ha de facilitar la participació en els diferents processos de promoció a l'ensenyament militar de formació, per a la incorporació a les escales d'oficials dels cossos generals i d'infanteria de marina, dins del seu exèrcit, amb la reserva de places que estableixi el Consell de Ministres.»

Disposició final setena. *Modificació de la Llei 26/1999, de 9 de juliol, de mesures de suport a la mobilitat geogràfica dels membres de les Forces Armades.*

S'afegeix una disposició addicional nova a la Llei 26/1999, de 9 de juliol, de mesures de suport a la mobilitat geogràfica dels membres de les Forces Armades, amb la redacció següent:

«Disposició addicional desena. *Protecció específica en determinats supòsits.*

En els supòsits del pas a retir com a conseqüència d'insuficiència de condicions psicofísiques en acte de servei o terrorisme que impliquin inutilitat permanent, absoluta o gran invalidesa, o en situacions greus especials de necessitat personal, social o econòmica, coincidents amb l'aplicació de l'article 9 o de l'apartat 1 de l'article 10, poden mantenir l'ús de l'habitatge el titular o els beneficiaris als quals es refereix l'article 6, mentre subsisteixin les situacions esmentades i sempre que es mantingui l'ocupació real i efectiva de l'habitatge.»

Disposició final vuitena. *Adaptació del règim disciplinari de les Forces Armades.*

1. El Govern ha de remetre al Congrés dels Diputats en el termini d'un any un projecte de llei de reforma de la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades. El text ha de tenir en compte la doctrina del Tribunal Europeu de Drets Humans, del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem sobre drets i garanties fonamentals en l'exercici de la potestat disciplinària en l'àmbit militar i l'adaptació necessària a la professionalització plena de les Forces Armades, a la presència de la dona i a l'organització i missions que assenyalava la Llei orgànica de la defensa nacional.

2. El règim disciplinari ha d'incloure una regulació específica per a les unitats i el personal destacats a zones d'operacions, en els termes que per a aquests preveu l'article 16 de la Llei orgànica de la defensa nacional.

3. El Govern també ha de remetre al Congrés dels Diputats un projecte de llei per a l'actualització de la Llei orgànica 13/1985, de 9 de desembre, del Codi penal militar, i per realitzar les adaptacions necessàries de les lleis processals militars.

Disposició final novena. *Registre d'associacions professionals de membres de les Forces Armades.*

El ministre de Defensa, en el termini de tres mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, ha de regular el Registre d'associacions professionals de membres de les Forces Armades que preveu l'article 36.1.

Disposició final desena. *Constitució del Consell de Personal de les Forces Armades i de l'Observatori de la Vida Militar.*

El Govern, en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, ha de regular el Consell de Personal de les Forces Armades i ha d'establir el calendari per constituir-lo.

L'Observatori de la Vida Militar ha d'estar constituït en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició final onzena. *Avaluació per l'Observatori de la Vida Militar.*

1. L'Observatori de la Vida Militar ha d'efectuar una anàlisi i avaluació sobre:

a) L'exercici dels drets fonamentals i llibertats públiques dels membres de les Forces Armades.

b) Les funcions, el règim de treball i la representativitat del Consell de Personal de les Forces Armades.

c) El règim de drets i garanties dels components del Consell de Personal en representació de les associacions professionals.

d) El mateix Observatori de la Vida Militar.

2. L'Observatori ha d'efectuar, així mateix, anualment, una anàlisi específica sobre els elements que configuren la carrera militar, els reconeixements amb caràcter honorífic i els processos corresponents de transició derivats del desplegament i l'aplicació de la Llei de la carrera militar. L'Observatori ha de presentar l'informe anual corresponent davant la Comissió de Defensa del Congrés dels Diputats, que ha d'emetre un dictamen sobre el seu contingut, i, si s'escau, s'hi poden incloure recomanacions.

3. En els informes es poden presentar suggeriments que afectin tant les normes legals i reglamentàries necessàries, com qüestions de gestió i procediment.

Disposició final dotzena. *Reforma del règim transitori de la Llei de la carrera militar.*

En el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha de remetre al Congrés dels Diputats un projecte de llei per a la reforma del règim transitori de la Llei de la carrera militar, després de l'experiència adquirida en la seva aplicació. A aquests efectes, la Comissió de Defensa del Congrés dels Diputats ha d'emetre un dictamen amb caràcter previ, que abordi els diferents elements del període transitori de la Llei, en particular els referits a la promoció i canvi d'escala, règim d'ascensos, antiguitat, pas a la situació de reserva i reconeixements acadèmics de la formació adquirida, així com al retir del personal discapacitat, amb la consideració, si s'escau, dels efectes econòmics corresponents.

Disposició final tretzena. *Títol competencial.*

Aquesta Llei orgànica es dicta a l'empara del que preveu l'article 149.1.1a i 4a de la Constitució.

Disposició final catorzena. *Caràcter de llei ordinària.*

Tenen caràcter de llei ordinària l'apartat 2 de l'article 1, els articles 18 al 32 i 46 al 51, els apartats 2, 7 i 8 de l'article 52 i els articles 53 al 56, així com la disposició addicional segona, els apartats 1 i 2 de la disposició derogatòria única i les disposicions finals cinquena, sisena, setena, desena, onzena i dotzena.

Disposició final quinzena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor el dia 1 d'octubre de 2011.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 27 de juliol de 2011.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO